

הלכות הל המועד סימן תקמח

(כט) אפלו חל יום שבעה בערב הרגל מטר לספר ולכבס בערב הרגל. הגה (ל) והוא הדין הרחיקה לדין דנהגין אסיר רחיצה פל שלשים. ומטר לרחץ (לא) *סמך לערב (לב) ואין צריך להמתין עד הלילה (נהניט ומרדכי הנייא). [*] *ואין צריך לומר אם חל יום שמיני להיות בשבת ערב הרגל *שמתר לספר בערב-שבת. *ואם לא גלח בערב הרגל מטר לגלח אחר הרגל. שהרי כבר נתבטל ממנו גזרת שלשים, אבל בתוך הרגל (לג) לא יגלח, פנין שהיה אפשר לו לגלח קדם הרגל. *ואם חל יום שבעה שלו בשבת ערב הרגל מטר לגלח בחל-המועד. פנין שלא היה אפשר לו לגלח (יא) [יא] קדם: ט *הא דרגל מבטל גזרת שלשים, בשאר מתים, אבל באביו ואמו שאסור לספר (לד) עד שיגיעו בו הבגיו, אפלו פגע בו הרגל לאחר שלשים יום אינו מבטל: י *ואם חל (לה) אחד (יג) מימי האבלות חוץ מהשביעי בערב הרגל (לו) מטר לכבס, ולא ילבשו עד הלילה, וטוב לזהר מלכבס (לז) עד אחר חצות כדי שיהא נכר שמפני הרגל הוא מכבס, ואבל (לה) לרחץ אסור עד הלילה.

באר היטב

שנשא ערב הרגל ובתוך הרגל כח לו מת, אע"ג דחמין דעלמא שארע לו אבלות חוץ ד' ימי המשקה אין מניין לט"ד אלא אחר ימי המשקה, מ"מ חמין זה עולין לו ד' ימי המשקה לטנן ל', ט"ב. אבל הט"ז פסק דגם כאן אין עולין לו מן המנין. ועין בידי סימן שצט: (יא) קדם. מי שפוט לו אביו או אמו ושלמו לי יום פיוס א' של חג וצ"ע בו בחוץ הרגל, מטר לגלח בחי"מ פנין שלא היה יכול לגלח בעי"ט, הלכ"ט ח"א סימן רפה: (יג) טו"ק. בגון יום ה' או ו' דאז הרגל מבטל גזרות ד' ואינו מבטל גזרות ל'.

שערי תשובה

[*] ואע"ל אם חל שמיני שלו (גכ"ט) *קשמתו כו'. ועין בשו"ת בית התקשרות סימן יב שמתר לחזור מיד למקומו בכניסת שבת זה וכן מטר לו ללבש בגדי שבת, ומ"מ אסור לו לכבס לבית המטעה בשבת זה, ע"ש. וכן דעת הבית-הלל ביריד סימן שצט, אף השבוי ח"א סימן ז' הליב על הכיה וצ"עו לאכר תננה למקומו ולביתו בגדי שבת, ע"ש, וכתב שאין ראה מכל שלטים שלו בשבת שאפשר פג"ש ששם עקל הנמיא, שר"ל דיום כ"ט קיום לי כח פנראה מהר"ט סימן ת, ע"ש, ומ"מ נראה פנין דר"ח מטר קנה שאינו אלא מנגה, סמ"ה להקל אינו שגגת הוראה אע"ג שהש"ש השבוי, יש לו על מה שצ"מ, ומ"מ מקרי דר"מ אין משום ראה האפשר אע"ג ד"א"א בשבת לקח הדין לצורף מלכא, ש"ל לענין חריזה שאסור מדינא טר סיד לאסר חכ"ט פ' כ"י, אבל שמוי מקום וקביעת בגדי שבת שמיני מדינא מונה הלכה בכיה, ומ"מ לענין לבשת בגדי שבת נראה להחמיר אם הם חדשים צריך גהעון נכר הרבה, ועין ביריד סימן שפט סניף ה תקנן כמניא סימן תקנא ס"ק כ, ואם אין לי אחרים אפשר שיש להקל גם כן: [א] קדם. עכ"ש. ועין לעיל סימן תקלא ס"ק ז' ודיה אבל מ"ש בשם שירי כמ"ג נש"ת נ"ב שחולקים ע"ז. ועין בשו"ת שמשפ"קה בפת אביו בעריה וריה בטל מפני גזרת שבעה ימים שלשים, ושאל אם מטר לגלח ערב כמות והשיב דאסור ולא פתני גזרה פנה פנין שצ"ע לא שמיני לו שלשים בעל, ע"ש והנהגות מן המספר:

באר הלכה

סוף הסימן: * ומטר לרחץ סמוך לערב. לדעת רמ"א שהחמיר וקרא סמוך לערב, לאו קרא לענין רחיצה, דהוא הדין לענין לספר ולכבס, וכדאיטא ביהר"ד"ע סימן שצט סניף ג פה"ה, ע"ג שם. ודע, דמה שכתב הרמ"א ימקח לערב הגט לדעה הראשונה הסובאה פסיעה י שפתיא לה שם עד הלילה, כאן מטר סמוך לערב, דאלו לשי"ממירין שם, כאן מטר אף קדם חצות, מן סכח הנ"א, ופשוט: * ואין צריך לומר אם חל וכו'. וגט לשנא צ"ע צריך לומר, משום דקששלמו לו שמונה ימים קדם הרגל פנודאי פשיטא דהרגל מבטל גזרת שלשים והמטר להספיר בו פיוס, וזה שחל יום שמיני שלו בשבת, שאי אפשר לו לספר ומנחה לצעות זה בערב-שבת חשיב כאלו היה יום שמיני, מן מש"מ כמקרא [מ"א]: * שמתר לספר בערב-שבת, וכן לכבס ולרחץ, ונראה דבזה אין צריך להמתין עד אחר תפלת המנחה, ושאינו לעיל הצריך

שלשים, וכנ"ל בסעיף א: ח (כט) אפלו חל יום שביעי בערב הרגל וכו'. דקרא לן מקצת היום כגלו לענין אבלות, לפיכך יום שביעי עולה לו לכאן ולכאן: תחלת יום השביעי הוא תשלום השבעה, ואחר-כך מתחיל יום שמיני שהוא נחשב מהתחלת שלשים, וכ"כ דהתחיל יום אחר מן השלשים אין צריך לשמור זה כלום לאחר הרגל מן השלשים, דבא הרגל ימפסיקו: ויזתר מזה, דאפלו בזה היום גופא מטר לגלח ולכבס (כז) אפלו בנהוץ משום פבור הרגל: (ל) והוא הדין הרחיקה לדין דנהגין וכו'. רוצה לומר, אף לדין דבעלמא נהגין אסור רחיצה פל שלשים, מפל מקום בענינו אינו חמור מתספרת ומטר (כז) אפלו רחיצה בחפ"ז: (לא) סמוך לערב. פרי' שהיה נכר (כט) שהוא משום פבור הרגל, וזה הדין הוא אפלו ערב-יום טוב, (כז) אבל בערב-ספס מטר בפל"ט) אחר חצות, דהינו מנין שחייבת הפסח נאילך דאז הוא יום טוב דאסור מבטל-כחה, ולכן מטר רחיצה אחר חצות ספק וכן בכבוס(41), אבל לגלח מטר אפלו קדם חצות, פנין דאחר אסור לו לגלח(42) אחר חצות, פדאיטא בהלכות פסח: (לב) ואין צריך להמתין עד הלילה. קאי (כו) אחר רחיצה, דאלו תספרת וקביסה פלילה אסור, וכו' דאי צריך לצעות סמוך לערב(43) דהינו אחר תפלת המנחה, ויבדלקמה: (לג) לא יגלח וכו'. פשוט דהוא הדין לענין פיוס: ט (לד) עד שיגיעו וכו'. ואם גצרו בו, אף ביום שלשים מטר [א"ל]: י (לה) אחד מימי האבלות. אפלו יום ראשון(44): (לו) מטר לכבס. דכיון דפלילה אי אפשר לו לכבס מפני יום טוב, התיירו לו ביום מפני הרגל, (כז) אבל תספרת אסור עד שלשים: (לז) עד אחר חצות. לדעת רמ"א לעיל בסעיף ח לא יכבס עד סמוך לערב: (לח) לרחץ אסור עד הלילה. רוצה לומר אפלו (כט) בעצונו,

שער הציון

(כז) ולא שרף מתספרת דאסור בעלמא מדינא עד שלשים ואפלו הכי הרגל מפסיקו, והוא הדין בזה: (כט) אחרונים: (כג) והנה מדברי המחבר לקמן בסעיף י מש"מ דבי כמה שפוש זה אחר חצות: ואין לומר דכונת רמ"א משום דרחיצה אפשר פלילה לפיכך חמיר טפי, דהתעצן ביהר"ד"ע סימן שצט סניף ג פה"ה דראה דרמ"א חמיר גם בכבוס ותספרת, והאמת דהמתבר פליג פנה עם רמ"א ולדעתו בדינו אין צריך להמתין עד סמוך לערב, ובישעת הדחק אפשר דיש לסמוך להקל כדעת המחבר, דבדברי הרמ"א הוא רק דעת הגהות אשר"י בשם ראב"ה (ומה שצ"ע ברמ"א בשם מרדכי אינו מדויק, ולא נקצא שם דאפן זה, וגם פה"ה ממוני הביא שמי דעות, יש נהגין להחמיר ויש קולין פנה פקדן, ע"ג שם). ומלשון הספר מש"מ דבענינו מקל טפי שאין צריך להמתין עד אחר חצות, וכן סתב במאמר-טורדכי, וראה שחמיר פנה פמו בסעיף י: (כז) ביה"תוסף בשם הגהות אשר"י: (כח) אליה נבה, והענין כחכמת-אדם: (כז) ואף דרחיצה בחפ"ז אסור ביום טוב פלילה, מפל מקום יציר כפה פרטים דמטר, כגון שהחמור מערב-יום טוב, ודעת המחבר לעיל פסימן תקיא מטר לרחץ פנה, ואף לדעת רמ"א שם אינו אסור רק פל גופו פקדן אבל לא אבר אבר, פמו שכתב במשנה פריה שם: (כז) פוקקים: (כט) פוקקים. ואין להקשות, נמיר בחמיר, דהא בחמיר אסור לרחץ ביום טוב: יש לומר דלפנימם מטר, כגון שהחמור מערב-יום טוב, פדלעיל פסימן תקיא, ואפלו לדעת רמ"א שם דחמיר פנה פמ"ן, יש לומר בענינו אין סבא להקל יותר בחמין מקבונן:

תְּלוּבוֹת תַּל הַמוֹעֵד סִימָן תַּקְמָח

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לא]

מְתָר כְּפִלִּים³⁹ וכו', דָּאָז הוּא יוֹמֵי טוֹב דְּאָסוּר בְּתַלְמֵי אֶהָהָה⁴⁰.

39) וכן כשחל ערב פסח בתוך השבעה, כתב החכמת אדם (כלל קט"ג ס"ג) שאינו נוהג מנהגי אבלות לאחר חצות, ומותר אז במעילות נעלים ובישיבה על כסא, כיון שהוא כיום טוב לכל דבר. מאידך, הגר"ש גאנצפריד (הובא בלחם הפנים שעל הקיצור שו"ע סי' רב ס"ד) כתב שאין להקל בזה אלא בדיני אבלות של השלושים, והיינו כשחל ערב פסח ביום השביעי ואילך, ובשו"ת שבט הלוי (ה"ז סי' קעג) נקט העיקר לדינא כרעת הדוכמת אדם, וכן הגר"ש דבליצקי (קובץ בית אהרן גליון ק עמ' צח) כתב שכן הרגילות להורות במונטיט [וראה מה שכתב שם בה].

42) כלומר שבין שלכל אדם אסור להסתפר אחרי חצות [אף אם מספר את עצמו], משום שדיא מלאכה גמורה וכמבואר לעיל (סי' תסח ס"ק ה), לכן גם האָבֵל יסתפר לפני חצות (לבוש יו"ד סי' שצט ס"ג), ולא כמו שפירש הש"ך שם (ס"ק יב) שמותר לכל אדם לספר את עצמו אף לאחר חצות [ורק להסתפר על ידי אחר אסור]. והתירו לאָבֵל להסתפר קודם חצות, כדי שלא יצטרך לספר את עצמו [שקשה לעשות זאת]. וראה עוד מה שכתבנו בסי' תסח שם.

[משנ"ב ס"ק לב]

דְּרִיף לְעֵשׂוֹת סְמוּךְ לְצַרְבָּב⁴³.

43) ואף שמותר לכבס ולגהץ אפילו בתוך שלושים על מנת ללבוש לאחר שלושים [כמבואר בשו"ע (יריד סי' שפט ס"ג) לענין גיהוץ, וכן כתב הפרישה שם לענין כיבוס], וכאן הרי מכבס על מנת ללבוש בגד, ואם כן לכאורה הדין הוא שיהיה מותר לכבסו אף בבוקר של היום השביעי כי מקצת היום ככולו [כמבואר לעיל (סי' כט)]. ביאר בשו"ת מנחת שלמה (ה"א סי' צא ס"ק כז) שדברי המשגיב שכיבוס אסור עד הערב אינם אלא כשחל ערב יום טוב בתוך השבעה [ודוחק הוא, שהרי דברי המשגיב מוסבים על השו"ע והרמ"א שהם במקרה שחל היום השביעי בערב הרגל].

[משנ"ב ס"ק לה]

אָפֵלוּ יוֹם דְּאֵשׁוּן⁴⁴.

44) ואף שרעת השו"ע לעיל (ס"ג) שאבלות היום הראשון היא מראויותא, וכיון שאין כח ביד הבמים לעקור דבר מן התורה ביקום ועשה, אם כן איך עקרו כאן את האבלות מפני כבוד הרגל, ביאר הדברי יחזקאל (סי' יז ס"ק ה) לענין שבעת ימי המשתה של התן שעוקרים גם אבלות יום ראשון לדעת הרמב"ם. שעקירת האבלות נחשבת כישב ואל תעשה, שביטלחו מלקיים את מצות האבלות, ואף שבפועל עושה מעשה הנוגד את מצות האבלות, אין זה נחשב עקירה ביקום ועשה.

[משנ"ב שם]

יְכַן כְּכַפִּיִּים⁴¹ וכו', דָּאָתָר אָסוּר לוֹ לְגַלְתָּ⁴².

41) ואף שכיבוס היא מלאכה גמורה שאסורה לאחר חצות כמבואר לעיל (סי' תסח ס"ק ז), ביאר הגר"ש אויערבך (שש"כ פס"ה הע' רמה) שהכוונה היא ללבשת הבגד המכובס, שלענין זה פוקעת האבלות של שלושים בערב פסח מיד לאחר חצות, אבל פעולת הכיבוס עצמה לצורך החג מותרת אפילו לפני חצות, כי המנהג שלא לכבס בתוך שלושים הוא רק על מנת ללבוש בתוך שלושים [וראה מה שכתבנו להלן (סי' לב) לענין כיבוס בשאר ערב יום טוב שחל ביום השביעי לאבלות], ומה שכתב בבית הלוי (ה"ה ומותר) שכיבוס אסור לדעת הרמ"א עד סמוך לערב, כוונתו גם שם רק לענין לבישת בגד מכובס. אמנם, להלן (סי' לב) הוכיח שמדובר בערב יום טוב לאחר מנחה, שאם לא כן הרי בליל יום טוב אסור לכבס, ואם כן כוונתו לכביסה ולא ללבישת הבגד המכובס.

